

zijn stem laat hooren, om den eisch te stellen, dat de Kerk des Heeren meer vrijheid en zelfstandigheid moet bezitten, dan haar door den Oppersten Bisschop, den Koning van Pruisen, wordt toegestaan, is dit een groote voldoening. Keizer Wilhelm II heeft hem als hofprediker ontslagen, juist omdat hij den eisch om meer vrijheid en meerdere zelfstandigheid tegenover zijn monarchie meende te moeten volhouden; de Pruisische Synode wilde hem niet tot lid van hare permanente commissie benoemen, al was hij ook op het kandidatenlijstje geplaatst, en al scheen zijne verkiezing zeker, enkel omdat er bericht van den Keizer was ingekomen, dat de verkiezing van den ontslagen hofprediker hem niet aangenaam waren zou. Eere daarom aan de Universiteit van Greifswald, die den strijder voor het Koninkrijk Gods heeft durven kronen met haar doctorstelsel. „Die Mij eeren zal ik eeren“, wordt ook hier weer bewaarheid.

Gemengd nieuws.

Een Bijbel uit den tegenwoordigen tijd geschiedt. In de Wachter lezen wij het volgende: „Rev. T. T. Eaton, LL.D., redacteur van de Western Recorder (Louisville, Ky.) is een theoloog van de oude school, en laat niet gemakkelijk een gelegenheid voorbijgaan om de argumenten van de Hoogleids Critiek over te werpen. Onlangs heeft hij de heeren van het nieuwe licht uitgedaagd om de wereld te voorzien van een *up-to-date* Bijbel die met de tegenwoordige H. Schrift de vergelijking kan doorstaan. Dr. Eaton is volkomen in zijn recht, als hij zegt, dat in dezen eisch niets onbilligs steekt; immers zij stellen vast, dat God zijne inspiratie volstrekt niet beperkt heeft tot de mannen, die den Bijbel geschreven hebben, en dat God feitelijk in alle tijden menschen geïnspireerd heeft, zoowel als de profeten en apostelen. Zie hier in het kort zijne redenering: „De moderne theologie stelt, dat de Bijbel mischien geschreven is tusschen 800 v. Chr. tot 150 n. Chr. Zoodat wij in den Bijbel hebben wat de groote leiders gedurende ongeveer 1000 jaren over de vraagstukken van den godsdienst hebben te zeggen. Deze Nieuwe Theologie erkent wel, dat de Bijbel van groote geestelijke waarde is, maar dat de gebreken van zijnen tijd er aan kleven. Indien nu deze dingen zoo zijn, dan moet daaruit noodzakelijk volgen, dat wij voor de H. Schrift, voor Gods Woord, niet afhankelijk behoeven te zijn van menschen, die ons reeds 2000 jaar en meer geleden leefden. In al die 18 eeuwen heeft de mensch op allerlei gebied ontzaglijk veel vooruitgang gemaakt, verkeerde beschouwingen zijn verdwenen, overal is licht ontstoken. Het lijkt geen twijfel dat de woorden van de groote leiders der laatste eeuwen omtrent de vraagstukken van den godsdienst een betere Bijbel is saam te stellen dan dien wij thans bezitten.

Te erkennen, dat de gedachten over den godsdienst, zooda als die werden aangetroffen bij de voorvaders gedurende 800 v. Chr., voortreffelijk zijn dan de gedachten van de leiders in de laatste eeuwen, is zoo goed als het doodvonnis tekenen voor de Moderne Theologie. Volgens de nieuwe leer is de Bijbel een soort bloemlezing; weinigen, men benoemt eenige zaakkundigen om uit de godsdienstige literatuur van de laatste eeuwen een bloemlezing te vergaderen, ten einde ons een *up-to-date* Bijbel te verschaffen. Deze nieuwe Bijbel behoort dan zoover boven denouden Bijbel uit te munten als het tegenwoordig geslacht in verlichting meent te staan boven de apostelen en de profeten. In deze uitdaging spreekt zijne ironie. Wie eene voortgaande, zich ontwikkelende inspiratie leert is het jegens het menschenplicht, aldoor eene verbeterde, veel vermeerderde uitgave van Gods Woord te bezorgen. Langs dezen weg zou men in staat zijn door vergelijking deze inspiratie theorie aan een wetenschappelijk onderzoek te onderwerpen.

WINCKEL.

Voor Hinderen.

EEN GESCHENK.

Waar Mecklenburg ligt weet tegenwoordig elke jongen en elk meisje in Nederland. Vroeger had wel eens een enkele 't niet zoo dadelijk kunnen zeggen, maar thans weet elk het en ook dat daar een heugelijke drangreden toe bestaat.

Naar Mecklenburg dan willen we ons begeven en wel naar het groothertogdom, 'twelk achter zijn naam „Schwerin“ voegt, naar zijn hoofdstad. Want er is ook nog een ander, kleiner Mecklenburg vlak er naast. Dat heet Mecklenburg Strelitz.

't Is Kerstfeest van het jaar 1829.

In de pastorie van Ankershagen, een plekje in het groothertogdom, was het gezin, voor zoover het nog niet te bed lag, gezellig bijeen. Men had naar Duitse wijze den avond doorgebracht bij den kerstboom met zijn lichtjes, zijn sieraden en geschenken. Er was gesproken over de geboorte van den Heiland en waren liederen gezongen, er waren geschenken rond gedeeld aan groot en klein. Allen hadden iets ontvangen, en allen waren bij gestemd, en bereidden zich voor op den dag van morgen.

Wel was het licht van den kerstboom gebladdert, maar aan naar bed gaan dacht nog niemand, tenzij dan de kleintjes die door moeder ter rust geleid werden. De grotere kinderen — Ds. Schliemann had er niet weinige — bekeken het moois dat ze gekregen hadden en vermaakten er zich mee. Vader zat na te denken over de predikatie van morgen, en al stoorde hem soms het gesnap en gejoel om hem heen, toch bleef hij liever in het gezellige huisvertrek, dan naar boven op zijn kamer te gaan. 't Rustigst van allen was de witte huiskat, die genootacht achter de kachel zich had neergekleid.

De jongste van de kinderen die nog op mogen blijven, is Heinrich. 't Is een aardige jongen van nu ruim 7 jaar of liever bijna acht, want hij is 6 januari 1829 geboren. Dit was echter niet te Ankershagen maar te Neubuckow, waar zijn vader toen als predikant stond.

De kleine Heinrich was een kind waar de ouders recht veel vreugde van hadden. Vader die zelf veel las, zag met groot genoegen dat zijn zoonje, hoe jong ook, toch reeds telkens ook naar boeken greep. Lezen had Heinrich al vroeg gedaan en deed hij telkens meer.

Toen het tegen Kerstfeest liep en vader en moeder voor elk der kleintjes iets moois tot geschenken beoogden, waren ze in den inval gekomen aan Heinrich zelf maar eens te vragen, wat hem 't best lijken zou.

En de knaap had dadelijk geantwoord: „Een mooi boek met prenten!“

De kleine „Lazzerat“ had zijn zin gekregen. Een mooi, dik boek met veel platen, prachtig gekleurd, had voor hem onder den kerstboom gelegen. Met een kreet van vreugd had hij 't ontvangen, en 't was goed dat dit gebeurde toen de feestviering aliep, want Heinrich had het verdere van dien avond voor niets anders oog of lust dan voor zijn boek. Dicht bij de tafel zet hij zich neer, en terwijl de andere kinderen nog spelen en praten en vader in gepens zit, slaat Heinrich de bladen om en tuurt op de mooie platen.

Nog zelden had hij zulke beelden gezien. Ze geefden eenigszins op de mannen die in zijn prent

bijbel hier en daar waren voorgesteld, maar toch weer anders. Die in 't boek droegen groote helm, harnassen, schilden en korte zwaarden. De vrouwen waren ook heel anders gekleed dan die in het Mecklenburgsche. Zeer vreemd zagen de schepen er uit en de muren der steden deden Heinrich denken aan oude kasteelen die hij in den omtrek wel eens had gezien.

Het boek vertelde namelijk de geschiedenis van de volken der wereld en begon met de Grieken.

Al aanstonds begon onze kleine onderzoeker te lezen, en nog was hij geheel daarin verdiept, toen moeder weer binnenkwam, en de hand op zijn schouder leggende, zei:

„Kom jongen, 't is tijd om te gaan slapen. Je krijgt dat boek van avond toch niet uit.“

„Maar 't is zoo mooi,“ zei Heinrich, o moe, kijk eens hier. Wat een prachtige platen!“

Moeder evenwel had na een feestviering, om tien uur 's avonds, in een druk gezin en met nog allerlei feestdrukte voor zich, wel wat anders te doen dan naar oude Grieken te kijken. Ze zag even het boek in en zei toen: „Ik ben blij dat je het zoo mooi vindt, mijn jongen. Morgenmiddag moet je me er eens wat uit voorlezen. Nu heeft moeder geen tijd en je zijt zelf al veel later opgebleven dan anders.“

Zoo was het en Heinrich, hoe jong ook, begreep best wat hierin lag opgesloten. Hoe 't hem ook speet, hij borg zijn mooie boek zorgvuldig weg en ging te bed, om straks te droomen wellicht van mannen met pluimbellen en van schepen met groote beelden aan den boeg.

Vroeg in den volgende morgen zat Heinrich al weer met zijn boek voor de lamp, die brandde, daar het om half acht nog vrij donker was. Hoe meer hij las, hoe mooier hij 't vond.

Daar kwam hij voor 't eerst in zijn leven, hoe oudtijds, twaalf eeuwen vóór Christus, het volk der Grieken een oorlog had gevoerd met een ander volk, denkelijk ook Grieken van afkomst, dat woonde op de kust van Klein-Azië, dicht bij de zee van Marmora of aan den Hellespont, thans de straat der Dardanellen. Daar lag de stad Troje, ook Ilios of Iliou genoemd, de hoofdstad van het rijk Troas, een naam dien we ook vinden in de Handelingen der Apostelen.

Te Troje regeerde koning Priamus, wiens zoon Paris een reis naar Griekenland maakte, doch bij zijn vertrek koningin Helena, vrouw van Menelaus, den koning van Sparta, meevoorde.

Hieruit nu ontstond een oorlog, waarbij zoo ongeveer heel Griekenland was betrokken. Onder aanvoering van Agamemnon koning van Mycene, een machtig en rijk vorst, togen de Grieken in groot aantal en welgewapend op schepen naar Azië om Troje in te nemen. Maar dit was geen gemakkelijke taak.

Want Troje had zeer vaste sterke muren, zoo zelfs, dat volgens de Trojanen, de goden bij het bouwen hadden meegespeeld. Daarbij was er in de stad nog een sterke toren of koningsburg. En in dien tijd had men geen geschut om die groote, zware steengevallen te vernielen. Bovendien telde de stad vele moedige, strijdbare helden, onder welke vooral Hector uitmuntte.

CORRESPONDENTIE.

P. B. te W. De uitdrukking: „Eerst menschen dan hangooren“, is niet heel duidelijk. 't Waarschijnlijk komt mij voor, dat „hangooren“ ziet op honden. 't Zou dus beduiden: Eerst menschen dan dieren en dit dan toegepast in de gewone betekenis. HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Duitse verantwoordelijkheid van de Redactie) Mijnheer de Redacteur!

Sta mij toe, s. v. p. nog met enkele woorden terug te komen op uw onderschrift bij mijn ingezonden schrijven in de *Heraut* van 11 Mei j.l. Gaarne wil ik aannemen, dat het niet uwe bedoeling is geweest om de bezwaarde broederen te kwalificeren als ik meende te moeten opmaken uit uw schrijven. U zult me echter wel ten goede houden, dat ik ook na herhaalde lezing niet anders kan zien, of bedoelde zinnede moest wel dien indruk maken.

Met genoegen zag ik, dat u erkent de mogelijkheid van tegelijk principieel een voorstander te wezen van eenheid van opleiding, en toch tegen het concept contract.

Minder bevreemdt me uwe bewijsvoering waarom u tracht aan te toonen, dat u recht had te zeggen, dat de grond van oppositie niet ligt in het contract zelf.

Ook al was er niets geschied van wat u als bewijs aanvoert, dan toch meen ik, dat het voor velen onaanvaardbaar zou geweest zijn om redenen in en niet buiten het contract.

En wel ligt Axel niet zoover van het centrum des lands, dat we er onkundig zouden zijn van wat er omgaat in de Kerken. Maar toch heeft dat in dit geval minder invloed gehad, dan u daarvan schijnt te verwachten.

Althans hier is niet gewacht op eene verklaring van den Minister, om voor het contract zich te kunnen verklaren.

Evenmin op een Utrechtse vergadering om er tegen te zijn.

De class. vergadering, waar gehandeld werd over het concept, is gehouden vóór beide gebeurtenissen. En de tegenstanders er van meenden dan ook voor hun gevoelen gronden te hebben, niet maar buiten de bepalingen van het contract om, maar wel tengelege in die bepalingen zelve gelegen.

Met dank voor de opname, verblijf ik, Mijnheer de Redacteur,

Uw dev. ds.

K. J. KAPTEIJN, v. d. m.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.
BEROEPIEN: Tholen B. A. Dekkers, te Veere. AANGENOMEN: Kralingen, J. D. van der Velden, te Klundert.

BERADT: Driesom C. a., J. C. Balhuizen, te Sexbierum. — Hoogeveen, J. M. Mulder, te 's Bosch. — Oldeboorn, F. Rispens, te Suawoude.

Nederlandsch Hervormde Kerk.
BEROEPIEN: Garmen en Harnelen, A. J. W. van Ingen, te Bierschenhoek. — Wilsun, K. Hijlkema, cand. te Balk. — Solwert en Marum, H. J. van der Zee, te Beusichem. — Arkel, A. E. Boer, cand. — Strijland, J. H. C. Kamsteeg, cand. te Slidrecht. — Hellewou, W. J. L. Ruys, cand. te Utrecht. — Hoorn, J. Schutte, te Monnikendam. — Zegveld, Kalsbeek, te Elspeet. — Zoelen, R. de Boer, te Barchem. — Ferwerd, L. Boersma, cand.

AANGENOMEN: Anna Paulowna, D. A. van Krevelen, te Sybexecapel. — Amsterdam, P. A. Klap, te Velsen. — Haamstede, A. M. Brouwer, cand. — Wildervank, R. Ruibing, te Britsum. — Heere, D. Flooy, cand.

BERADT: Monster, M. Jongebreur, te Jaarsveld. — Bergum, J. Jansma, te Assendelft. — Dordrecht, F. J. van der Plaatsche, te Hasselt. — Krommeniedijk, W. Hamelton of Silverton, Hill, cand. te Dedemsvaart. — Dokkum, M. Schoonfeldt, te Pterbierum. — Zoutelande, Th. J. L. Ruys, cand.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van deelneming ons betoond, bij het overlijden van onze geliefde Echtgenote, Moeder en Behuwdmoeder, betuigen wij hiermede onzen hartelijken dank.

Uit aller naam,

A. KLEEMAN.

Amsterdam, 24 Mei 1902.

De ondergeteekende betuigt bij dezen zijnen hartelijken dank voor de vele bewijzen van belangstelling en deelneming, ondervonden tijdens de ziekte en het overlijden van zijnen getrouwde vriend

H. H. HEIJMANS.

J. G. GROOTE BALDERHAAR

TEN VELDE.

Hardenberg, 28 Mei 1902.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Vereeniging ter bevordering van
Christelijke Lectuur.

Aan de leden der Vereeniging voor 1902
werd verzonden:

Het Land mijner Vaders.

Indrukken op eene reis door
Egypte en Palestina,

DOOR

F. LION CACHET.

Met eene voorrede van de dochter des Schrijvers.

Dit belangrijk werk is 278 bladzijden groot en bevat vele platen naar photographien, door den schrijver van de reis medegebracht.

Prijs ingenaaid / 2.75; in stempels. / 3.50.

De leden dezer Vereeniging die jaarlijks / 5.— betalen, ontvangen voor minstens / 5.— aan boeken en hebben bovendien het recht vóór den 31sten December van dit jaar voor / 5.— aan ingenaaide boeken uit het fonds der Vereeniging GRATIS te ontfangen.

Men vrage de catalogus aan.

BOEKHANDEL

Amsterdam. HÖVEKER & WORMSER.

Pretoria. HÖVEKER & WORMSER.

PIJPORCELS

voor kleine Kerken steeds voorhanden aan de Orgelfabriek van de Firma

C. G. BENDER, te Leliden.

VERSCHENEN:

De Gelijkenissen

onzes Heeren,

DOOR

J. A. WORMSER.

Prijs f 1.25 ingenaaid; f 1.75 gebonden

BOEKHANDEL

Amsterdam. HÖVEKER & WORMSER.

Pretoria. HÖVEKER & WORMSER.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,
Gevestigd te GRONINGEN.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFIJ, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL, VAN STOEETWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, J. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 99 1/2 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.— verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissarissen en Makelaars in effecten. Inlichtingen worden verstrekt te Amsterdam door de H.H.: L. G. WEISZ & Co., Westernmarkt 21 en E. J. RADIUS en H. J. DANE, Tusschenschiedstraat 3; te Rotterdam door den heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

VERSCHENEN:

Dr. A. KUYPER,

DE ENGELLEN GODS,

een boek in royaal formaat van ± 300 bladzijden.

Prijs f 2.50 ingenaaid; f 3.25 in fraaijen stempelband.

BOEKHANDEL

Amsterdam.

Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

Homoeopathische Apotheek
van ALBERT SOMMER.

Amsterdam, Singel hoek Holligeweg.

Speciaal middel tegen Asthma, nieuwe en beproefde uitvinding, voor geringen tijd voldoende f 1.50.

Berolinum, aldoend middel bij likdoornen, per penseelflacon f 0.40.

Arnica-haarlolie tegen het uitvallen van het haar f 0.65.

Hensels Tonicum, een limonade hiermede bereid verfrist en versterkt, f 0.70.

Fucus Tinctuur bewerkt afname van vet zonder nadeelige gevolgen, f 2.—

Nieuwe prijsconcentrat 1902 met zeer verlaagde prijzen gratis en franco.

EXCELSIOR.

Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Volk

ONDER REDACTIE VAN

A. I. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.

Prijs per jaargang (12 nummers à 16 pagina's en 12 nummers à 8 pagina's) f 3.50.

Inhoud van het No. van 7 Mei 1902: Israëls eerste koning; Uit het leven van een groote stad; Uit het leven eener Vrije Kerk; De oude Mei; De waarde van edelgesteenten; Het rechte woord; Uit de lijdensgeschiedenis der zending tijdens den Zuid-Afrikaanschen oorlog; Het feest van den Organist; Hooge Dichtkunst.

Amsterdam.

Pretoria.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vresde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vresde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIËN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

VERSCHENEN: Aflevering 1 en 2 van:

GOD IS LIEFDE.

DE HEIDELBERGSCHE CATECHISMUS
behandeld in twee en vijftig LEERBEDENEN,

DOOR

J. H. FERGINGA.

Dit werk verschijnt in 18 afleveringen, elk van ongeveer 3 vel druks, en zal D. V. in den loop dezer jaars compleet komen. Het geheele werk kost f 3.75. Fraaie stempelbanden zullen bijtijds tegen matigen prijs verkrijgbaar gesteld worden.

Amsterdam.

Pretoria.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Gereformeerd Gymnasium te Zetten.

Het EERSTE TOELATINGS-EXAMEN zal D. V. worden gehouden op **Vrijdag 11 Juli.**

Aangifte vóór 1 Juli bij den Rector.

Aan het Gymnasium is eene klasse verbonden van leerlingen, die eerst later met de studie der oude talen beginnen. Zoowel externe als interie leerlingen worden opgenomen.

De Rector,

Dr. W. H. KRAMER.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.
Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 517 en 519.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE

Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen

KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

GLOED!

Kerkeraden en H.H. Koster worden attent gemaakt op het gebruik van GLOED in de kerken in plaats van doofkolen; het veroorzaakt geen hoestdamp door zware damp, is gemakkelijk en voordelig.

Voor nadere inlichtingen adresseere men, onder motto: „Gloed“, aan den Boekb. H. KRUIJVER, Zanddam.

Heden is verschenen:

Dr. P. J. KROMSLOT,

WAAROM EENE BELJDENS?

(OVERDRUK „TROFFEL en ZWAAED“)

Prijs 20 Cent. Franco per post 22 Cent

na ontvangst van postwissel.

Ter verspreiding de 25 ex. f 3.75.

ERVEN J. RIJVELD, Boekb. Utrecht.

Dr. A. KUYPER.

Antirevolutionair, óók in uw huis-

gezin. f 0.60

De Christus en de sociale nooden

en Democratische klappen. f 0.30

De crisis in Zuid-Afrika. Uit de

„Revue des deux Mondes“. Vertaald

door C. K. ELOUT. f 0.50

De Schoolkwestie. No. 1—6. 1875.

Elk nummer. f 0.10

No. 1. Naar aanleiding van het onder-

wijsdebat in de Kamer. Rede-

voering van Dr. A. KUYPER

in de zitting der Tweede

Kamer van 7 December 1871.

„2. De scherpe resolutie en het

decreetum horrible.

„3. Grieven tegen de schoolwet

en het geheim verdragen.

„4. Het redmiddel.

„5. De schoolwet voor de vier-

schuur van Europa.

„6. Is het restitutiensel onuit-

voerbaar? (Uitverocht).

Evolutie. Rede bij de overdracht van

het rectoraat aan de Vrije Univer-

siteit, op 20 October 1899 gehouden. f 0.60

Handenarbeid. f 0.15

Het Calvinisme. Zes Stone lezingen

in October 1898 te Princeton (N.J.)

gehouden. Tweede, goedkoopere uitgave

Gebonden. f 1.10

Het Calvinisme, oorsprong en waar-

borg onzer constitutioneele vrij-